

Opatrovník viz Kurator.

Opatření prozatímní a zajištění (v novém říz. exekučním).

I. Zákon má netoliko umožňovati nucené uskutečnění uznaného nároku, nýbrž také k tomu prostředků poskytnouti, aby příprava tohoto uskutečnění, vlastní utvrzení práva, nerušeně mohla se díti. Rovněž musí se předejítí ohrožení tohoto uskutečnění již před počatím vykonatelnosti soudcovského rozhodnutí, které nárok uznává. Ne snad teprve ve stadiu exekuce, nýbrž již z předu čeliti jest všechněm pokusům zavázaného, aby se jakýmkoli jednáním neb opatřením příští exekuce neztížila nebo nēzmařila.

II. Přípustnost.

Jak před započatím sporu tak i během jeho, i během řízení exekučního může soud ku zajištění práva strany k návrhu učiniti opatření prozatímní. Přípustnost jeho není vyloučena tím, že nároku strany návrh činící (strany ohroženě) doložen jest čas nebo výminka (§ 378 ex. ř.).

III. Zajištění pohledávek peněžních.

Ku zajištění pohledávek peněžních nehodí se prozatímní opatření, pokud strana k témuž konci může dosáti výkon exekuce na jmění odpůrcovo (§ 379 násl. ex. ř.). Jinak mohou se prozatímní opatření předsevzítí ku zajištění pohledávek peněžních, pravdě-li se podobá, že by bez nich odpůrce straně ohrožené poškozením, zničením, zatajením nebo ukrytím částí jmění, zcizením nebo jiným opatřením, zvláště úmluvami se třetími osobami uzavřenými mohl zmařiti dobytí peněžité pohledávky nebo je značně znesnadniti. Ku zajištění pohledávek peněžních může býti nařízeno:

1. uschování a správa movitých hmotných věcí odpůrcových (§ 259 a násl. ex. ř.) čítaje v to i uložení peněz;

2. soudní zákaz zcizení nebo zastavení movitých hmotných věcí s tím účinkem, že zcizení nebo zastavení proti zákazu provedené jest neplatno, pokud nabyvatel není chráněn ve smyslu §§ 367 a 456 o. o. z., nebo předpisy čl. 306 a 307 obch. z. Zákaz zcizení, obtížení nebo zastavení usedlostí, částí jich nebo práv knihovních, jakož i správa usedlostí nesmí býti nařízena ku zajištění pohledávek peněžních;

3. soudní obstávka, jestliže odpůrce ohrožené strany má nějaké třetí osobě pohledávku peněžitou nebo nárok na plnění nebo vydání jiných věcí uspokojiti.

IV. Zajištění jiných nároků.

1. Prozatímní opatření mohou být učiněna:

a) lze-li se obávat, že by jinak soudní stíhání nebo uskutečnění sporného nároku, zvláště změnou stávajícího stavu, zmařeno nebo značně stíženo bylo; za takové stížení jest pokládati ten případ, když má býti rozsudek v cizozemsku vykonán;

b) jeví-li se nutnými taková opatření ku zamezení hrozícího násilí nebo k odvrácení hrozící nenahraditelné škody (§ 381 ex. ř.).

2. Jako prostředky zjišťovací slouží:

a) soudní uschování movitých věcí jsoucích v detenci odpůrce strany ohrožené, na jichž vydání nebo plnění zní nárok tvrzený nebo právě uznaný, nebo nehodí-li se věci k soudnímu uschování, nařízení uschování ve smyslu § 259 ex. ř.;

b) správa ad a) označených movitých věcí nebo práv, na něž vztahuje se nárok ohroženou stranou tvrzený nebo jí právě přisouzený;

c) zmocnění strany ohrožené, aby si směla podržeti až do právo-
platného rozhodnutí tohoto nároku v detenci její se nalézající věci od-
půrcovy, na které se vztahuje nárok stranou tvrzený nebo právě při-
souzený;

d) příkaz daný odpůrci strany ohrožené, aby jednotlivá jednání předse-
vzal, která nutnými se jeví býti ku zachování věci ad *a)* a *b)* vyznačených
nebo ku zachování přítomného stavu;

e) zákaz daný odpůrci ohrožené strany, jímž zapovídají se jednotlivá
škodlivá jednání nebo výkon určitých nebo všech změn na věcech ad *a)*
a *b)* označených;

f) soudní záповěď zcizení, obtížení nebo zastavení usedlostí nebo
práv, které ve veřejných knihách zaneseny jsou a k nimž vztahuje se
nárok ohroženou stranou tvrzený nebo jí právě přiřčený;

g) soudní obstávka, jestliže odpůrce ohrožené strany nějaké třetí osobě
nárok na splnění nebo vydání věci má splniti, k nimž se táhne nárok
ohroženou stranou tvrzený nebo jí právě přisouzený;

h) ustanovení prozatímního výživného (výživy), které má poskytovat
manžel manželce své a svým dítkám, povolení odděleného bydliště nebo
nařízení předběžného přijetí v domácnost.

V. K účelu zjištění osoby odpůrce strany ohrožené má místo jen
vazba a zatčení (viz čl. Vazba v nov. exek. řízení).

VI. Příslušnost.

1. Pro povolení prozatímních opatření, pro nařízení k provedení jich
potřebná, jakož i pro jiné návrhy a jednání z těchto opatření vzhá-
zející příslušným jest — ač není-li v exekučním řádu nic jiného stanoveno
— onen soud, před kterým spor u věci hlavní nebo řízení exekuční,
vzhledem k nimž má býti opatření učiněno, byly zahájeny.

2. Činí-li se návrh na taková opatření před zahájením sporu nebo
po jeho právoplatném skončení, avšak před počatím exekuce, jest pří-
slušným pro zmíněná nařízení, povolení, návrhy a jednání okresní soud,
který jest pro odpůrce strany ohrožené v čas prvního návrhu obecně
příslušným.

3. Není-li soudu takového, jest příslušným tuzemský okresní soud,
v jehož obvodu se věc nalézá, vzhledem k níž opatření se má státi, nebo
(třetí) dlužník své bydliště, sídlo nebo pobyt má, nebo v jehož obvodu jinak
předsevzítí jest jednání ku provedení prozatímního opatření (§ 387 ex. ř.).

4. Je-li dle § 387, 1. odst. ex. ř. pro povolení prozatímního opatření
a pro pojící se k tomu řízení příslušným soud sborový, může ve přípa-
dech zvlášť nalehavých předseda senátu, jemuž věc přikázána jest, rozhod-
nouti o návrzích na prozatímní opatření se vztahujících (§ 388 ex. ř.).

VII. Návrh na nařízení prozatímních opatření.

Činí-li ohrožená strana návrh na nařízení prozatímního opatření, musí
zevrubně označiti žádané opatření, čas, pro který se opatření žádá, jakož
i nárok tvrzený nebo právě jí přisouzený a musí pravdivě dolíčiti do
jednotlivostí skutečnosti návrh její podporující. Nejsou-li připojena k tomuto
návrhu potřebná osvědčení v listinné formě, jest tyto okolnosti a, pokud
není tu již rozsudku nárok přisuzujícího, také nárok stranou ohroženou
tvrzený k žádosti soudu věrohodně osvědčiti. Při pohledávkách udati
sluší zvlášť dlužnou sumu peněžnou nebo hodnotu jinak povinovaného
předmětu, a prohlásí-li strana návrh činící, že spokojiti se chce místo na-

vrženého prozatímního opatření zajištěním skrze soudní uschování určité sumy peněžné, sluší i tuto sumu udati (§ 389 ex. ř.).

VIII. Řízení.

1. Poskytnutí jistoty stranou ohroženou.

Soud může — není-li dostatečně osvědčen nárok stranou návrh činitel — naříditi prozatímní opatření, může-li býti újma z toho odpůrci hrozící peněžnou náhradou napravena a poskytne-li se k tomu konci od navrhovatele jistota, kterou určí soud dle volného uvážení. Soud může povolení prozat. opatření dle povahy okolností učiniti závislým na poskytnutí takové jistoty, ač-li strana návrh činitel osvědčení v dostatečné míře podala. V těchto případech nesmí býti s výkonem opatření započato před tím, než se prokáže, že jistota k soudu složena byla (§ 390 ex. ř.).

2. Usnesení, kterým se povoluje prozatímní opatření, má stanoviti čas, pro který toto opatření se činí, a v případě, že nařízeno bylo soudní uschování věci nebo předsevzetí jednání, má stanoviti lhůtu, ve které má odpůrce strany ohrožené tomuto rozkazu vyhověti. Dále má býti v tomto usnesení, pokud to dle povahy případu ku zjištění navrhovatelovu stačí, vyčten peněžní obnos, který lze k soudu složit, a tím výkon povoleného opatření zastaviti, resp. za zrušení opatření již vykonaných žádati. Je-li povoleno nějaké prozatímní opatření před dospělostí práva vzneseného stranou návrh činitel nebo vůbec před započatím sporu nebo exekuce, dlužno v rozhodnutí určití přiměřenou lhůtu pro podání žaloby nebo návrhu na povolení exekuce. Projde-li bezvysledně lhůta, jest provedené opatření zrušiti k návrhu strany nebo z povinnosti úřední (§ 391 ex. ř.).

3. Ve prospěch téhož nároku může býti k návrhu strany současně několik opatření povoleno, vidí-li se to soudu nutným dle povahy případu k úplnému dosažení účelu zajišťovacího. Mezi několika opatřeními v jednotlivém případě stejně průchod majících jest ono povoliti, které nejlépe se hodí k odvrácení hrozící škody, při stejné vhodnosti však užiti je toho opatření, kteráž odpůrce ohrožené strany nejméně tísní (§ 392 ex. ř.).

4. Prozatímní opatření činí se vždy na útraty strany je navrhuující, nevylučujíc tím nárok na náhradu těchto útrat. To platí zvláště též o útratách uschování, složení neb správy zabavených věcí (§ 385 ex. ř.). Při povolení prozatímního opatření může — vyjma případ nařízení vazby — býti uloženo straně návrh činitel, aby složila napřed v soudní kanceláři obnos peněžný ku provedení vydaného opatření potřebný. Pokud složení to se neprokáže, nesmí se s provedením opatření počíti (§ 393 ex. ř.).

IX. Právní účinky.

1. Odmítne-li se právoplatně straně ohrožené nárok jí vznesený, pro kterýž povoleno bylo prozatímní opatření, ukáže-li se žádost její jinak neoprávněnou, nebo promešká-li lhůtu ustanovenou ku vznesení žaloby nebo zahájení exekuce, musí strana, k jejímuž návrhu prozatímní opatření bylo povoleno, dáti náhradu svému protivníku za veškerou majetkovou újmu jemu prozatímním opatřením způsobenou. Výši náhrady má soud k návrhu stanoviti dle volného přesvědčení usnesením (§ 273 nov. s. ř.). Jakmile usnesení toto nabude právní moci, má místo exekuce na jmění strany, která prozatímní opatření navrhla.

2. Bylo-li prozatímní opatření vydobyto patrně ze svévole, jest nad to straně k návrhu jejího odpůrce uložiti se strany soudu pokutu, kterou

vyměřiti dlužno se zřetelem ku zvláštním okolnostem jednotlivého případu (§ 394 ex. ř.).

3. Výkon povoleného opatření místo nemá — pokud nebylo zrušeno na základě podaného rekursu — uplynulo-li více jak měsíc od toho dne, kterého straně návrh činící doručení usnesení bylo povolení ohlášeno neb oznámeno (§ 396 ex. ř.).

X. Odpor.

Proti povolení prozatímního opatření může odpůrce strany ohrožené vznést odpor, ač nebyl-li již před vynesením usnesení vyslechnut. Odpor musí být vznesen do 14 dní po doručení usnesení u toho soudu, u kterého návrh na povolení prozatímního opatření podán byl. Vznesením odporu nestaví se výkon opatření (§ 397 ex. ř.). Ku vznesenému odporu sluší o vhodnosti a přiměřenosti povoleného opatření ústně jednati a usnesením rozhodnouti. Soud může potvrzení, změnu nebo zrušení učiněného opatření učiniti závislým na složení jistoty, kterou dle volného uvážení určí (§ 398 ex. ř.).

XI. Zrušení nebo omezení učiněného opatření.

Kromě případů zrušení opatření v §§ 386 a 391 ex. ř. uvedených může býti žádáno za zrušení neb omezení a sice i po odmítnutí odporu dle § 397. vzneseného:

1. bylo-li nařízené opatření provedeno ve větším objemu, než-li ku zajištění ohrožené strany nutno;

2. změnily-li se mezi tím poměry, vzhledem k nimž prozatímní opatření povoleno bylo, do té míry, že není více potřebí, aby dále trvalo toto opatření ku zajištění strany, k jejímuž návrhu bylo učiněno.

3. poskytne-li odpůrce ohrožené straně vyhrazenou nebo jinakou jistotu soudu za dostatečnou se jevící a podá-li výkaz o tom;

4. byl-li nárok strany ohrožené, pro níž prozatímní opatření bylo povoleno, uspokojen nebo právoplatně odmítnut, nebo jeho zánik právoplatně zjištěn. O takovýchto návrzích má rozhodnouti — byly-li podány v době, kdy spor ve věci hlavní se ještě vede — usnesením procesní soud první instance, ve všech ostatních případech ten soud, u něhož podán byl návrh na povolení prozatímního opatření. Rozhodnutí předcházeti má ústní jednání (§ 399 ex. ř.). Jistota složená ohroženou stranou ku krytí výloh nebo nároků na náhradu škody (§§ 390 a 398 ex. ř.) smí se jí vydati teprve po uplynutí 14 dní počítaje od té doby, kdy nabylo moci práva usnesení, jímž prozatímní opatření zrušeno bylo (§ 400 ex. ř.).

Oprava tisková.

Periodické tiskopisy jsou povinny opravy za jistých podmínek ať již proti zaplacení nebo bezplatně přijmouti. Dle § 19 tisk. zák. (čl. II. zák. ze dne 15. října 1868 č. 192 ř. z.) musí periodický tiskopis každou opravu skutečností v něm uveřejněných (lhostejno tu jest, zdali zpráva ta bona fide byla uveřejněna, zdali byla původní či bez udání pramene odjinud otištěna, zdali okolnost dotyčná úplně jest nepravdiva či byla-li změněna tím, že jisté skutečnosti byly zamlčeny nebo nesprávně vylíčeny, plen. roz. kas. dv. ze dne 17. dubna 1890 sb. č. 1342) k žádosti úřadu nebo zúčastněných osob soukromých (i společností nebo spolků) uveřejniti opravu v nejbližším nebo ve druhém čísle nebo sešitě po podání jejím a to jak co do místa zařazení tak i co do písma tímž způsobem, jakým inkriminovaný článek byl vytištěn. Oprava (i když by mohla býti odmítnuta,